

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (penktoji kolegija) SPRENDIMAS

2017 m. vasario 16 d.^{1*}

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą — Laisvės, saugumo ir teisingumo erdvė — Sienos, prieglobstis ir imigracija — Dublino sistema — Reglamentas (ES) Nr. 604/2013 — Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 4 straipsnis — Nežmoniškas arba žeminantis elgesys — Prieglobsčio prašytojo perdavimas valstybei, atsakingai už jo prieglobsčio prašymo nagrinėjimą — Pagrįstų priežasčių manyti, kad šioje valstybėje narėje yra akivaizdžių sisteminių trūkumų, nebuvimas — Perdavimą turinčiai atlikti valstybei narei nustatyti įpareigojimai“

Byloje C-578/16 PPU

dėl *Vrhovno sodišče* (Aukščiausiasis Teismas, Slovėnija) 2016 m. spalio 28 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2016 m. lapkričio 21 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

C. K.,

H. F.,

A. S.

prieš

Slovėnijos Respubliką

TEISINGUMO TEISMAS (penktoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas J. L. da Cruz Vilaça (pranešėjas), teisėjai M. Berger, A. Borg Barthet, E. Levits ir F. Biltgen,

generalinis advokatas E. Tanchev,

posėdžio sekretorius M. Aleksejev, administratorius,

atsižvelgęs į 2016 m. spalio 28 d. prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo prašymą, kurį Teisingumo Teismas gavo 2016 m. lapkričio 21 d., nagrinėti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 107 straipsnyje numatytą prejudicinio sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūrą,

atsižvelgęs į 2016 m. gruodžio 1 d. penktosios kolegijos sprendimą patenkinti šį prašymą,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2017 m. sausio 23 d. posėdžiui,

¹ — Proceso kalba: slovėnų.

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- C. K., H. F. ir A. S., iš pradžių atstovaujamų Z. Kojić, vėliau M. Nabergoj, *svetovalca za begunce*,
- Slovėnijos vyriausybė, atstovaujamos N. Pintar Gosenca ir A. Vran,
- Italijos vyriausybė, atstovaujamos G. Palmieri, padedamos L. Cordì, *avvocato dello Stato*,
- Jungtinės Karalystės vyriausybė, atstovaujamos C. Crane, padedamos baristerio D. Blundell,
- Europos Komisijos, atstovaujamos M. Condou-Durande ir M. Žebre,

susipažinęs su 2017 m. vasario 9 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 604/2013, kuriuo išdėstomi valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės vienoje iš valstybių narių pateikto tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijai ir mechanizmai (OL L 180, 2013, p. 31; toliau – reglamentas „Dublinas III“), 3 straipsnio 2 dalies ir 17 straipsnio 1 dalies, SESV 267 ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 4 straipsnio išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant C. K., H. F. ir jų vaiko A. S. ginčą su *Republika Slovenija* (Slovėnijos Respublika), atstovaujama jos vidaus reikalų ministro, dėl šių asmenų perdavimo Kroatijos Respublikai, atsakingai už jų tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą pagal reglamento „Dublinas III“ nuostatas.

Teisinis pagrindas

Tarptautinė teisė

Ženevos konvencija

- 3 1951 m. liepos 28 d. Ženevoje pasirašytos Konvencijos dėl pabėgėlių statuso (*Jungtinių Tautų sutarčių rinkinys*, 189 t., p. 150, Nr. 2545, 1954), papildytos Protokolu dėl pabėgėlių statuso, sudarytu 1967 m. sausio 31 d. Niujorke (toliau – Ženevos konvencija), 33 straipsnio „Draudimas išsiųsti pabėgėlius arba juos priverstinai grąžinti“ 1 dalyje numatyta:

„Nė viena Susitariančioji Valstybė jokių būdu neišsiunčia ir negrąžina pabėgėlio į šalį, kur jo gyvybei ar laisvei grėstų pavojus dėl rasės, religijos, pilietybės, priklausymo tam tikrai socialinei grupei ar dėl politinių pažiūrų.“

EŽTK

- 4 1950 m. lapkričio 4 d. Romoje pasirašytos Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos (toliau – EŽTK) 3 straipsnyje „Kankinimo uždraudimas“ nustatyta:

„Niekas negali būti kankinamas, patirti nežmonišką ar žeminantį elgesį arba būti taip baudžiamas.“

Sąjungos teisė

Chartija

- 5 Chartijos 1 straipsnyje „Žmogaus orumas“ nustatyta:

„Žmogaus orumas yra neliečiamas. Jį reikia gerbti ir saugoti.“

- 6 Chartijos 4 straipsnyje „Kankinimo ir nežmoniško ar žeminančio elgesio arba baudymo uždraudimas“ numatyta:

„Niekas negali būti kankinamas, patirti nežmonišką ar žeminantį elgesį arba būti taip baudžiamas.“

- 7 Chartijos 19 straipsnio „Apsauga perkėlimo, išsiuntimo ar išdavimo atveju“ 2 dalyje nustatyta:

„Niekas negali būti perkeltas, išsiųstas ar išduotas į valstybę, kurioje jam gresia mirties bausmė arba kurioje jis gali patirti kankinimų ar kitokį nežmonišką ar žeminantį elgesį arba būti taip baudžiamas.“

- 8 Chartijos 51 straipsnio „Taikymo sritis“ 1 dalyje numatyta:

„Šios Chartijos nuostatos skirtos Sąjungos institucijoms, įstaigoms ir organams, tinkamai atsižvelgiant į subsidiarumo principą, bei valstybėms narėms tais atvejais, kai šios įgyvendina Sąjungos teisę. Todėl jie turi gerbti teises, laikytis principų ir juos taikyti pagal turimus atitinkamus įgaliojimus, nepažeisdami Sąjungos įgaliojimų, suteiktų jai Sutartimis, ribų.“

- 9 Chartijos 52 straipsnio „Teisių ir principų taikymo sritis ir aiškinimas“ 3 dalyje įtvirtinta:

„Šioje Chartijoje nurodytų teisių, atitinkančių [EŽTK] garantuojamas teises, esmė ir taikymo sritis yra tokia, kaip nustatyta toje Konvencijoje. Ši nuostata nekliudo Sąjungos teisėje numatyti didesnę apsaugą.“

Reglamentas „Dublinas III“

- 10 2003 m. vasario 18 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 343/2003, nustatantis valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio vienoje iš valstybių narių pateikto prieglobsčio prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijus ir mechanizmus (OL L 50, 2003, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 6 t., p. 109, toliau – reglamentas „Dublinas II“), buvo pakeistas 2013 m. liepos 19 d. įsigaliojusi reglamentu „Dublinas III“, kuris pradėtas taikyti nuo 2014 m. sausio 1 d.

- 11 Reglamento „Dublinas III“ 4, 5, 9, 32 ir 39 konstatuojamosiose dalyse nustatyta:

„(4) Tamperėje įvykusio posėdžio išvadose taip pat konstatuojama, kad [bendrai Europos prieglobsčio sistemai] artimiausiu metu turėtų būti priskirtas aiškus ir veiksmingas valstybės narės, atsakingos už prieglobsčio prašymo nagrinėjimą, nustatymo būdas;

(5) toks būdas ir valstybėms narėms, ir atitinkamiems asmenims turėtų būti grindžiamas objektyviais bei teisingais kriterijais. Jis pirmiausia turėtų padėti greitai nustatyti atsakingą valstybę narę, kad būtų galima garantuoti veiksmingą galimybę pradėti tarptautinės apsaugos suteikimo procedūras ir netrukdyti siekti greitai nagrinėti tarptautinės apsaugos prašymus;

<...>

(9) atsižvelgiant į pirmojo etapo dokumentų įgyvendinimo vertinimo rezultatus, šiuo etapu reikėtų patvirtinti principus, kuriais grindžiamas [Reglamentas „Dublinas II“], ir, remiantis sukaupta patirtimi, atlikti būtinus Dublino sistemos veiksmingumo ir pagal tą sistemą prašytojams suteiktos apsaugos patobulinimus. <...> Turėtų būti numatytas išsamus „tinkamumo patikrinimas“ atliekant įrodymais grindžiamą peržiūrą, apimančią Dublino sistemos teisinį, ekonominį ir socialinį poveikį, įskaitant jos poveikį pagrindinėms teisėms;

<...>

(32) dėl požiūrio į asmenis, kuriems taikomas šis reglamentas, valstybės narės yra saistomos savo įsipareigojimų pagal tarptautinės teisės aktus, įskaitant atitinkamą Europos žmogaus teisių teismo praktiką;

<...>

(39) šiuo reglamentu gerbiamos pagrindinės teisės ir principai, visų pirma pripažinti [Chartijoje]. Visų pirma šiuo reglamentu siekiama užtikrinti visišką [Chartijos] 18 straipsnyje garantuotos teisės į prieglobstį laikymąsi ir jos 1, 4, 7, 24 ir 47 straipsniuose pripažintų teisių laikymąsi. Todėl šis reglamentas turėtų būti atitinkamai taikomas.“

12 Šio reglamento 3 straipsnyje „Galimybė naudotis tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimo procedūra“ nustatyta:

„1. Valstybės narės nagrinėja kiekvieną trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės, bet kurios iš jų teritorijoje, įskaitant pasienį arba tranzito zonas, prašančio tarptautinės apsaugos, prašymą. Prašymą nagrinėja viena valstybė narė, būtent ta, kuri yra atsakinga pagal III skyriuje nustatytus kriterijus.

2. <...>

Jei prašytojo neįmanoma perduoti pirmajai paskirtai atsakingai valstybei narei, nes esama pagrįstų priežasčių manyti, kad tos valstybės narės prieglobsčio procedūra ir prašytojų priėmimo sąlygos turi sisteminių trūkumų, dėl kurių esama nežmoniško ar žeminančio elgesio, kaip apibrėžta [Chartijos] 4 straipsnyje, rizikos, atsakingos valstybės narės nustatymo procedūrą atliekanti valstybė narė toliau nagrinėja III skyriuje išdėstytus kriterijus, kad nustatytų, ar kita valstybė narė galėtų būti paskirta atsakinga.

<...>“

13 Reglamento „Dublinas III“ III skyriuje numatyti už prieglobsčio prašymą atsakingos valstybės narės nustatymo kriterijai. Šiame skyriuje, be kita ko, yra šio reglamento 12 straipsnis „Teisę gyventi šalyje patvirtinančių dokumentų arba vizų išdavimas“, kurio 2 dalyje numatyta:

„Jei prašytojas turi galiojančią vizą, už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą yra atsakinga tą vizą išdavusi valstybė narė <...>“

14 Minėto reglamento 17 straipsnio „Diskrecinės išlygos“ 1 dalyje numatyta:

„Nukrypdama nuo 3 straipsnio 1 dalies, kiekviena valstybė narė gali nuspręsti nagrinėti trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės jai pateiktą tarptautinės apsaugos prašymą net tada, kai ji pagal šiame reglamente nustatytus kriterijus neatsako už tokį nagrinėjimą.

<...>“

15 Reglamento „Dublinas III“ VI skyriaus pavadinimas – „Perėmimo savo žinion ir atsiėmimo procedūros“. Jį, be kita ko, sudaro šio reglamento 27, 29, 31 ir 32 straipsniai.

16 To paties reglamento 27 straipsnio „Teisės gynimo priemonės“ 1 dalyje nustatyta:

„Prašytojas arba kitas 18 straipsnio 1 dalies c arba d punkte nurodytas asmuo turi teisę į veiksmingą teisės gynimo priemonę ir gali pateikti teismui skundą dėl sprendimo dėl perdavimo faktinių ir teisinių pagrindų arba prašyti jį peržiūrėti.“

17 Reglamento „Dublinas III“ VI skyriaus VI skirsnyje, kuriame reglamentuojamas prieglobsčio prašytojų perdavimas už prieglobsčio prašymo nagrinėjimą atsakingai valstybės narei, yra šio reglamento 29 straipsnis „Sąlygos ir terminai“, kuriame numatyta:

„1. Prašytojas arba kitas 18 straipsnio 1 dalies c arba d punkte nurodytas asmuo iš prašančiosios valstybės narės atsakingai valstybei narei perduodamas pagal prašančiosios valstybės narės nacionalinę teisę, atitinkamoms valstybėms narėms pasikonsultavus, kiek praktiškai įmanoma greičiau, bet ne vėliau kaip per šešis mėnesius nuo kitos valstybės narės prašymo atitinkamą asmenį perimti savo žinion arba atsiimti gavimo arba nuo galutinio sprendimo dėl skundo ar peržiūrėjimo priėmimo, jei sprendimo vykdymas buvo sustabdytas pagal 27 straipsnio 3 dalį.

Jei asmenys atsakingai valstybei narei perduodami prižiūrint išvykimą arba palydint, valstybės narės užtikrina, kad perdavimas vyktų humaniškai, užtikrinant visapusišką pagarbą pagrindinėms teisėms ir asmens orumui.

<...>

2. Tais atvejais, kai perdavimas per šešis mėnesius neįvyksta, atsakinga valstybė narė atleidžiama nuo pareigų atitinkamą asmenį perimti savo žinion arba atsiimti, o atsakomybė pereina prašančiajai valstybei narei. Šis terminas gali būti pratęstas ne ilgiau kaip iki vienerių metų, jei perdavimas negalėjo įvykti dėl atitinkamo asmens įkalinimo, arba ne ilgiau kaip iki aštuoniolikos mėnesių, jei atitinkamas asmuo slapstosi.

<...>

4. Komisija, priimdama įgyvendinimo aktus, nustato vienodas valstybių narių konsultavimosi ir keitimosi informacija sąlygas, visų pirma perdavimų atidėjimo arba vėlavimo juos atlikti atveju, perdavimų esant netiesioginiam pritarimui atveju, nepilnamečių ar išlaikomų asmenų perdavimų atveju ir prižiūrimų perdavimų atveju. <...>“

18 Minėto reglamento to paties VI skirsnio 31 straipsnyje „Keitimasis svarbia informacija prieš perdavimą“ nustatyta:

„1. Prašytoją <...> perduodančioji valstybė narė praneša atsakingai valstybei narei tokius perduotino asmens duomenis, kurie yra tinkami, svarbūs ir būtini užtikrinti, kad kompetentingos institucijos pagal atsakingos valstybės narės nacionalinę teisę galėtų suteikti tam asmeniui tinkamą pagalbą, įskaitant skubią sveikatos priežiūrą, kad būtų apsaugoti jo svarbiausieji interesai, ir užtikrinti apsaugos bei šiuo reglamentu ir kitomis atitinkamomis teisinėmis priemonėmis prieglobsčio srityje suteiktų teisių tęstinumą. Tie duomenys atsakingai valstybei narei perduodama per pagrįstą laikotarpį prieš perdavimą, kad būtų užtikrinta, jog jos kompetentingos institucijos pagal nacionalinę teisę turėtų pakankamai laiko imtis būtinų priemonių.

2. Perduodančioji valstybė narė perduoda atsakingai valstybei narei informaciją, kuri yra svarbi perduotino asmens teisėms apsaugoti ir skubiems specialiesiems poreikiams patenkinti (jei kompetentinga institucija pagal nacionalinę teisę turi tokią informaciją), visų pirma:

- a) apie neatidėliotinas priemones, kurių turi imtis atsakinga valstybė narė siekdama užtikrinti, kad būtų tinkamai patenkinami perduotino asmens specialieji poreikiai, be kita ko, skubią sveikatos priežiūrą, kurios gali reikėti;

<...>“

- 19 Reglamento „Dublinas III“ to paties skirsnio 32 straipsnio „Keitimasis sveikatos duomenimis prieš perdavimą“ 1 dalyje numatyta:

„Siekiant visų pirma neįgaliems asmenims, vyresnio amžiaus žmonėms, nėščioms moterims, nepilnamečiams, asmenims, patyrusiems kankinimus, išprievartavimą arba kitos sunkios formos psichologinį, fizinį ar seksualinį smurtą, suteikti sveikatos priežiūros arba gydymo paslaugas, perduodančioji valstybė narė praneša atsakingai valstybei narei informaciją, jei kompetentinga institucija pagal nacionalinę teisę turi tokią informaciją, apie specialiuosius perduotino asmens poreikius, kuri kai kuriais atvejais gali apimti duomenis apie to asmens fizinę ar psichinę būklę. Ta informacija perduodama bendroje sveikatos patikrinimo medicininėje pažymoje, pridedant būtinus dokumentus. Atsakinga valstybė narė užtikrina, kad tie specialieji poreikiai būtų tinkamai patenkinami, be kita ko, visų pirma teikiant būtinąją sveikatos priežiūrą, kurios gali prireikti.

<...>“

Įgyvendinimo reglamentas

- 20 2003 m. rugsėjo 2 d. Komisijos reglamentu (EB) Nr. 1560/2003, nustatančiu išsamias Tarybos reglamento (EB) Nr. 343/2003 taikymo taisykles (OL L 222, 2003, p. 3; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 6 t., p. 200), iš dalies pakeistu 2014 m. sausio 30 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) Nr. 118/2014 (OL L 39, 2014, p. 1) (toliau – Įgyvendinimo reglamentas), nustatytos išsamios reglamento „Dublinas II“, o dabar ir reglamento „Dublinas III“, taikymo taisyklės.

- 21 Įgyvendinimo reglamento III skyrius pavadintas „Perdavimas [Perdavimo įgyvendinimas]“. Šiame skyriuje yra šio reglamento 8 ir 9 straipsniai.

- 22 Minėto reglamento 8 straipsnyje „Bendradarbiavimas, susijęs su perdavimu“ numatyta:

„1. Atsakinga valstybė narė įpareigota kiek įmanoma greičiau ir be kliūčių sudaryti sąlygas prieglobsčio prašytojo perdavimui. Atsižvelgiant į perduodančios valstybės narės geografines sąlygas ir turimas transporto rūšis, atsakinga valstybė narė nustato vietą savo teritorijoje, į kurią atvyks prieglobsčio prašytojas arba bus perduotas kompetentingiems organams. Draudžiama reikalauti, kad prieglobsčio prašytoją lydintys asmenys lydėtų jį toliau nei iki naudojamų tarptautinių susisiekimo priemonių atvykimo vietos arba, kad perdavimą organizuojanti valstybė narė padengtų kelionės išlaidas, viršijančias atvykimą iki minėtos vietos.

2. Perdavimą organizuojanti valstybė narė parūpina transportą prieglobsčio prašytojui ir jo palydai, ir, pasitarusi su atsakinga valstybe nare, nustato atvykimo laiką ir, jei reikia, prieglobsčio prašytojo perdavimo kompetentingiems organams detales. Atsakinga valstybė narė gali reikalauti būti įspėta prieš tris darbo dienas.

3. VI priede nustatyta standartinė forma naudojama perduodant atsakingai valstybei narei duomenis, būtinus asmens, kuris turi būti perduotas, teisėms užtikrinti ir būtiniausiems poreikiams patenkinti. Ši standartinė forma laikoma pranešimu, nustatytu 2 dalyje.“

23 To paties reglamento 9 straipsnyje „Atidėti arba uždelsti perdavimai“ nustatyta:

„1. Atsakingai valstybei narei nedelsiant pranešama apie bet kokius perdavimo atidėjimus, susijusius tiek su apeliaciniu skundu arba peržiūrėjimo procedūra, dėl kurios vykdymas atidedamas, tiek su objektyviomis priežastimis, tokiomis kaip prieglobsčio prašytojo sveikatos būkle, transporto nebuvimu arba dėl aplinkybės, kad prieglobsčio prašytojas vengia perdavimo procedūros.

1a. Jeigu perduodančiosios valstybės narės prašymu perdavimas atidedamas, perduodančioji ir atsakinga valstybė narė turi atnaujinti ryšį, kad kitas perdavimas būtų parengtas kuo greičiau, kaip nustatyta 8 straipsnyje, ir ne vėliau kaip per dvi savaites nuo tada, kai valdžios institucijos sužino, kad nebėra vėlavimą arba atidėjimą sukėlusių aplinkybių. Tokiu atveju prieš vykdant perdavimą išsiunčiama atnaujinta duomenų perdavimo standartinė forma, kaip nustatyta VI priede.“

2. Valstybė narė, kuri dėl vienos iš [reglamento „Dublinas III“] 29 straipsnio 2 dalyje išvardytų priežasčių negali įvykdyti perdavimo per įprastinį šešių mėnesių terminą, skaičiuojamą nuo prašymo perimti atitinkamą asmenį arba jį atsiimti arba nuo galutinio sprendimo dėl skundo arba peržiūros, dėl kurių vykdymas atidedamas, priėmimo, apie tai praneša atsakingai valstybei narei iki šio termino pabaigos. Kitaip atsakomybė už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą ir kitos [reglamente „Dublinas III“] numatytos prievolės tenka prašančiajai valstybei narei to reglamento 29 straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka.

<...>“

24 Įgyvendinimo reglamento VI ir IX prieduose pateiktos standartinės sveikatos duomenų perdavimo ir keitimosi jais formos, pildomos prieš asmens perdavimą pagal reglamentą „Dublinas III“.

Priėmimo direktyva

25 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2013/33/ES, kuria nustatomos normos dėl tarptautinės apsaugos prašytojų priėmimo (OL L 180, 2013, p. 96, toliau – Priėmimo direktyva), tikslas, kaip numatyta jos 1 straipsnyje, nustatyti tarptautinės apsaugos prašytojų priėmimo normas valstybėse narėse.

26 Šios direktyvos 17 straipsnyje „Bendrosios materialinių priėmimo sąlygų ir sveikatos priežiūros taisyklės“ nustatyta:

„1. Valstybės narės užtikrina, kad tarptautinės apsaugos besiprašantys prašytojai turėtų galimybę naudotis materialinėmis priėmimo sąlygomis.

2. Valstybės narės užtikrina, kad materialinėmis priėmimo sąlygomis prašytojams būtų garantuojamas tinkamas gyvenimo lygis, kuriuo suteikiamos jų pragyvenimo garantijos ir apsaugoma jų fizinė bei psichinė sveikata.

Valstybės narės užtikrina, kad konkrečiais atvejais pažeidžiamiems asmenims, kaip numatyta 21 straipsnyje, <...> būtų garantuojamas tinkamas gyvenimo lygis.

<...>“

27 Minėtos direktyvos 18 straipsnio „Materialinių priėmimo sąlygų sudarymo būdai“ 3 dalyje nustatyta:

„Valstybės narės atsižvelgia į amžiaus ir lyties aspektus, taip pat į pažeidžiamų asmenų padėtį, kiek tai susiję su prašytojais, esančiais 1 dalies a ir b punktuose nurodytose patalpose ir apgyvendinimo centruose.“

28 Priėmimo direktyvos 19 straipsnyje „Sveikatos priežiūra“ nustatyta:

„1. Valstybės narės užtikrina, kad prašytojams būtų suteikta reikalinga sveikatos priežiūra, į kurią įeina bent jau pirmoji medicinos pagalba ir būtiniausias gydymas ligų ir sunkių psichikos sutrikimų atveju.

2. Valstybės narės specialių priėmimo poreikių turintiems prašytojams suteikia būtiną medicinos ar kitokią pagalbą, įskaitant prireikus tinkamą psichinės sveikatos priežiūrą.“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

29 Kaip matyti iš sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą ir iš pareiškimų per Teisingumo Teisme vykusį posėdį, 2015 m. rugpjūčio 16 d. Sirijos Arabų Respublikos pilietė C. K. ir Egipto Arabų Respublikos pilietis H. F. atvyko į Europos Sąjungos teritoriją turėdami galiojančią Kroatijos Respublikos vizą. Taip pat matyti, kad trumpai pabuvę šioje valstybėje narėje jie kirta Slovėnijos sieną, turėdami padirbtus Graikijos tapatybės dokumentus. Paskui šie asmenys buvo apgyvendinti Liublianios (Slovėnija) prieglobsčio prašytojų priėmimo centre, kuriame kiekvienas pateikė prieglobsčio prašymą Slovėnijos vidaus reikalų ministerijai. Iš šios informacijos dar matyti, kad C. K. buvo nėsčia, kai atvyko į Slovėnijos teritoriją.

30 2015 m. rugpjūčio 28 d. Slovėnijos valdžios institucijos, konstatavusios, kad pagal reglamento „Dublinas III“ 12 straipsnio 2 dalį Kroatijos Respublika buvo už pareiškėjų pagrindinėje byloje prieglobsčio prašymo nagrinėjimą atsakinga valstybė narė, kreipėsi į šios valstybės narės valdžios institucijas, kad jos perimtų juos savo žinion. 2015 m. rugsėjo 14 d. Kroatijos Respublika pripažino, kad ji atsakinga už šių asmenų prašymų nagrinėjimą.

31 Atsižvelgusi į tai, kad C. K. nėštumas jau ėjo į pabaigą, Slovėnijos Respublika procedūrą pagal reglamentą „Dublinas III“ tęsė tik po 2015 m. lapkričio 20 d., t. y. kada pareiškėja pagrindinėje byloje pagimdė vaiką A. S. Tarptautinės apsaugos prašymas pastarojo vardu buvo pateiktas 2015 m. lapkričio 27 d. ir buvo nagrinėjamas kartu su C. K. ir H. F. prašymais.

32 2016 m. sausio 20 d. vidaus reikalų ministras priėmė sprendimą nenagrinėti pareiškėjų pagrindinėje byloje prieglobsčio prašymų ir perduoti pareiškėjus Kroatijos Respublikai.

33 2016 m. kovo 2 d. Sprendimu *Upravno sodišče* (Administracinis teismas, Slovėnija) panaikino šį sprendimą ir grąžino bylą iš naujo nagrinėti, nurodęs kompetentingoms institucijoms įsitikinti, kad Kroatijos Respublika užtikrins tinkamą C. K., H. F. ir jų vaiko sveikatos priežiūrą šioje valstybėje narėje.

34 Tokį prašymą Slovėnijos valdžios institucijos išsiuntė Kroatijos Respublikai 2016 m. kovo 30 d. Ši valstybė narė 2016 m. balandžio 7 d. atsakė, kad ji užtikrina, jog pareiškėjams pagrindinėje byloje Kroatijoje bus užtikrintas apgyvendinimas, tinkamos sveikatos priežiūros ir būtinos gydymo paslaugos.

35 2016 m. gegužės 5 d. Vidaus reikalų ministerija vėl priėmė sprendimą nenagrinėti pareiškėjų pagrindinėje byloje prieglobsčio prašymų ir perduoti juos Kroatijos Respublikai.

- 36 Pareiškėjai pagrindinėje byloje pateikė skundą dėl šio sprendimo *Upravno sodišče* (Administracinis teismas). Be to, jie prašė šio teismo taikyti laikinąją apsaugos priemonę ir sustabdyti minėto atsakovės sprendimo vykdymą, kol bus priimtas galutinis sprendimas administracinėje byloje.
- 37 Šiame skunde pareiškėjai pagrindinėje byloje, be kita ko, nurodė, kad jų perdavimas turėtų neigiamų pasekmių C. K. sveikatos būklei, o kartu turėtų įtakos jos naujagimio gerovei. Šiuo klausimu jie pateikė įvairias gydytojų išvadas, siekdami pagrįsti, kad C. K. nėštumas buvo rizikingas ir kad po gimdymo pablogėjo jos psichinė būklė. Gydytojas psichiatras nustatė, kad pareiškėja kenčia nuo pogimdyvinės depresijos ir jai periodiškai pasireiškia polinkis į savižudybę. Be to, iš kelių medicininių išvadų matyti, kad pagrindinė C. K. blogos psichinės būklės priežastis yra būtent jos neapibrėžta padėtis ir dėl to kylantis stresas. Taip pat jos psichinės būklės pablogėjimas gali sukelti agresyvaus elgesio prieš save pačią ir kitus pavojų, ir tokiu atveju jai taip pat bus reikalingas slaugymas ligoninėje. Anot šio psichiatro, dėl prastos C. K. psichikos būklės reikia, kad ji ir jos vaikas liktų Liublianios pabėgėlių priėmimo centre ir kad gautų tinkamą sveikatos priežiūrą.
- 38 2016 m. birželio 1 d. sprendimu *Upravno sodišče* (Administracinis teismas) panaikino sprendimą perduoti pareiškėjus pagrindinėje byloje. Tą pačią dieną jis priėmė nutartį, kuria taip pat sustabdė šio sprendimo vykdymą tol, kol bus priimtas galutinis teismo sprendimas dėl bylos esmės.
- 39 Vidaus reikalų ministerija pateikė apeliacinį skundą dėl šio sprendimo *Vrhovno sodišče* (Aukščiausiasis Teismas, Slovėnija). 2016 m. birželio 29 d. šis teismas panaikino pirmosios instancijos teismo sprendimą ir patvirtino minėtą sprendimą dėl pareiškėjų perdavimo. Dėl C. K. sveikatos būklės jai reikalingų sveikatos priežiūros paslaugų jis konstatavo, kad, kaip matyti iš Jungtinių Tautų vyriausiojo pabėgėlių komisaro (JTVPK) ataskaitos, gautos Slovėnijos valdžios institucijų prašymu, prieglobsčio prašytojų priėmimo padėtis Kroatijos Respublikoje buvo gera. Be kita ko, ši valstybė narė vėl atidarė apgyvendinimo centrą Kutinos mieste (Kroatija), skirtą pažeidžiamiesiems prašytojams, kuriame prašytojai turi galimybę nemokamai pasinaudoti medicinos priežiūra, kurią teikia reguliariai centre besilankantis gydytojas, arba skubos atvejais prašytojai gali kreiptis į vietos ligoninę arba prireikus į Zagrebo (Kroatija) ligoninę.
- 40 Dėl kitų pareiškėjų pagrindinėje byloje teiginių, kad Kroatijoje jie patyrė rasistinių įžeidinėjimų žodžiu ir smurto, *Vrhovno sodišče* (Aukščiausiasis Teismas) konstatavo, kad jie neįrodė esant pagrįstų priežasčių manyti, kad prieglobsčio procedūra ir prašytojų priėmimo sąlygos Kroatijos Respublikoje turi sisteminių trūkumų, dėl kurių esama nežmoniško ar žeminančio elgesio rizikos, kaip tai suprantama pagal reglamento „Dublinas III“ 3 straipsnio 2 dalį. Be to, Sąjungos institucija ar JTVPK nebuvo kritiškai atsiliepę apie situaciją šioje valstybėje narėje.
- 41 *Vrhovno sodišče* (Aukščiausiasis Teismas) sprendimas įsiteisėjo. Vis dėlto pareiškėjai pagrindinėje byloje pateikė konstitucinį skundą *Ustavno sodišče* (Konstitucinis Teismas, Slovėnija).
- 42 2016 m. rugsėjo 28 d. sprendime šis teismas nusprendė, kad, akivaizdu, jog nagrinėjamu atveju neįrodyta, kad prieglobsčio procedūra ir prašytojų priėmimo sąlygos Kroatijos Respublikoje turi sisteminių trūkumų, kaip tai suprantama pagal reglamento „Dublinas III“ 3 straipsnio 2 dalį. Tačiau tai nėra vienintelis argumentas, kuriuo pareiškėjai pagrindinėje byloje gali remtis, siekdami įrodyti, kad perdavus juos šiai valstybei narei kiltų didelė grėsmė, kad jie patirs nežmonišką arba žeminantį elgesį.
- 43 Iš tiesų, pagal šio reglamento 32 konstatuojamąją dalį valstybės narės turi laikytis negrąžinimo principo reikalavimų, išdėstytų Ženevos konvencijos 33 straipsnio 1 dalyje ir EŽTK 3 straipsnyje bei su juo susijusioje Europos žmogaus teisių teismo (toliau – EŽTT) jurisprudencijoje. Tačiau šie reikalavimai platesni nei minėto reglamento 3 straipsnio 2 dalyje įtvirtintas sisteminių trūkumų kriterijus – šis iš tikrųjų susijęs tik su situacija, kurioje valstybėms narėms negalima perduoti jokio prieglobsčio prašytojo atitinkamai valstybei narei. Tuo atveju, kai prieglobsčio prašytoją perdavus kitai valstybei narei būtų pažeisti minėti pagrindiniai reikalavimai, kuris nepatenka į šios nuostatos taikymo sritį, valstybės narės turi taikyti diskrecinę išlygą, numatytą reglamento „Dublinas III“ 17 straipsnio 1 dalyje.

- 44 Darytina išvada, kad jeigu prieglobsčio prašytojas teigia, jog už prašymo išnagrinėjimą atsakinga valstybė narė nėra jam saugi, kompetentingos valdžios institucijos ir teismas privalo ištirti visas negrąžinimo principo laikymuisi svarbias aplinkybes, taip pat atsižvelgti į prašytojo sveikatos būklę. Jie turi atsižvelgti į asmeninę prašytojo padėtį Slovėnijos Respublikoje ir įvertinti, ar vien paprastas prašytojo perdavimas gali prieštarauti negrąžinimo principo reikalavimams.
- 45 Todėl, anot *Ustavno sodišče* (Konstitucinis Teismas), kadangi nagrinėjamu atveju pareiškėjai pagrindinėje byloje teigė, kad C. K. perkėlimas gali nepalankiai atsiliiepti jos sveikatos būklei, ir pateikė teiginius pagrindžiančias medicinines išvadas, *Vrhovno sodišče* (Aukščiausiasis Teismas) negalėjo atsižvelgti į nurodytą pareiškėjos ir jos vaiko sveikatos būklę tik vertindamas padėtį Kroatijos Respublikoje, kaip jis ir padarė, bet dar turėjo patikrinti ir tai, ar perkėlus į šią valstybę narę savaime nebūtų pažeistas EŽTK 3 straipsnis. *Vrhovno sodišče* (Aukščiausiasis Teismas) nenagrinėjo ir neatmetė pareiškėjų pagrindinėje byloje teiginių ir įrodymų šiuo klausimu, todėl pažeidė jų teisę į vienodą teisių apsaugą, įtvirtintą Slovėnijos Respublikos Konstitucijoje. Dėl šių priežasčių *Ustavno sodišče* (Konstitucinis Teismas) panaikino minėtą *Vrhovno sodišče* (Aukščiausiasis Teismas) sprendimą ir grąžino jam pagrindinę bylą nagrinėti iš naujo ir atsižvelgti į sprendime išdėstytą poziciją.
- 46 Konstatavęs, kad prieš priimdamas savo 2016 m. rugsėjo 28 d. sprendimą *Ustavno sodišče* (Konstitucinis Teismas) nesikreipė į Teisingumo Teismą su prašymu priimti prejudicinį sprendimą, ir vis dėlto abejojamas, kad jame pateikta Konstitucinio Teismo pozicija atitinka Sąjungos teisę, *Vrhovno sodišče* (Aukščiausiasis Teismas) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui tokius prejudicinius klausimus:

„1. Ar taisyklių dėl reglamento „Dublinas III“ 17 straipsnio 1 dalyje įtvirtintos diskrecinės išlygos taikymo aiškinimas, atsižvelgiant į šios nuostatos pobūdį, priklauso valstybės narės teismo, kaip paskutinės instancijos teismo, jurisdikcijai ir ar pagal šias taisykles teismas, kurio sprendimai nebegali būti skundžiami, atleidžiamas nuo pareigos kreiptis į Teisingumo Teismą pagal SESV 267 straipsnio trečią pastraipą?

Papildomai, jeigu į pirmąjį klausimą būtų atsakyta neigiamai:

2. Ar reglamento „Dublinas III“ 3 straipsnio 2 dalyje nurodytų aplinkybių vertinimo (prašyme priimti prejudicinį sprendimą nurodytu atveju) pakanka, kad būtų įvykdyti reikalavimai, įtvirtinti Chartijos 4 straipsnyje ir 19 straipsnio 2 dalyje, siejamuose su EŽTK 3 straipsniu ir Ženevos konvencijos 33 straipsniu?

Kiek tai susiję su antruoju klausimu:

3. Ar iš reglamento „Dublinas III“ 17 straipsnio 1 dalies aiškinimo matyti, kad valstybė narė privalo taikyti diskrecinę išlygą, kad užtikrintų veiksmingą apsaugą nuo Chartijos 4 straipsnyje įtvirtintų teisių pažeidimo tokiu atveju, koks nurodytas prašyme priimti prejudicinį sprendimą, ir kad dėl šio taikymo draudžiama perduoti tarptautinės apsaugos prašytoją kompetentingai valstybei narei, prisiėmusiai atsakomybę pagal šį reglamentą?

Jei atsakymas į trečiąjį klausimą būtų teigiamas:

4. Ar reglamento „Dublinas III“ 17 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta diskrecinė išlyga gali būti pagrindas, leidžiantis tarptautinės apsaugos prašytojui ar kitam asmeniui, kuriam taikoma šiame reglamente numatyta perdavimo procedūra, reikalauti ją taikyti, o valstybės narės kompetentingos administracinės institucijos ir teismai turi išnagrinėti šį reikalavimą, o gal šios administracinės institucijos ir teismai turi savo iniciatyva nustatinėti nurodytas aplinkybes?“

Dėl prejudicinio sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūros

- 47 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas paprašė jo prašymą nagrinėti pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 107 straipsnyje numatytą prejudicinio sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūrą.
- 48 Grįsdamas šį prašymą minėtas teismas iš esmės nurodė, kad, atsižvelgiant į C. K. sveikatos būklę, klausimą dėl jos statuso reikia išspręsti kuo greičiau.
- 49 Šiuo klausimu, pirma, pažymėtina, kad šis prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl reglamento „Dublinas III“, kuris buvo priimtas pagal SESV trečiosios dalies V antraštinėje dalies, susijusios su laisvės, saugumo ir teisingumo erdve, 78 straipsnio 2 dalies e punktą, išaiškinimo. Todėl jis gali būti nagrinėjamas pagal prejudicinio sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūrą.
- 50 Antra, neatmestina galimybė, kad pareiškėjai pagrindinėje byloje gali būti perduoti Kroatijos Respublikai iki įprastos prejudicinio sprendimo priėmimo procedūros pabaigos. Atsakyme į prašymą išaiškinti tam tikrus klausimus, kurių pagal Procedūros reglamento 101 straipsnį Teisingumo Teismas pateikė prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui, šis teismas nurodė, kad nors *Upravno sodišče* (Administracinis teismas), nagrinėjęs bylą kaip pirma instancija, šių asmenų prašymu nurodė sustabdyti sprendimo dėl pareiškėjų perdavimo vykdymą, per šiuo metu vykstantį nacionalinį procesą netaikoma jokia laikina apsaugos priemonė, sustabdanti šio sprendimo vykdymą.
- 51 Šiomis aplinkybėmis, atsižvelgusi į teisėjo pranešėjo siūlymą ir susipažinusi su generalinio advokato nuomone, Teisingumo Teismo penktoji kolegija 2016 m. gruodžio 1 d. nusprendė patenkinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą patekusio teismo prašymą nagrinėti šią bylą pagal sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūrą.

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo klausimo

- 52 Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar reglamento „Dublinas III“ 17 straipsnio 1 dalį reikia aiškinti taip, kad klausimas, ar valstybė narė turi taikyti šioje nuostatoje įtvirtintą „diskrecinę išlygą“, yra vien nacionalinės teisės klausimas, todėl atsakymas į jį priklauso nuo šios valstybės narės Konstitucinio Teismo pateikiamo išaiškinimo, ar tai yra Sąjungos teisės aiškinimo klausimas, kaip tai suprantama pagal SESV 267 straipsnį.
- 53 Šiuo klausimu primintina, kad Teisingumo Teismas jau nusprendė dėl reglamento „Dublinas II“ 3 straipsnio 2 dalyje įtvirtintos „suverenumo išlygos“, kuri suformuluota labai panašiai į diskrecinę išlygą, numatytą reglamento „Dublinas III“ 17 straipsnio 1 dalyje, todėl jos aiškinimą galima taikyti diskrecinei išlygai: ja valstybėms narėms pripažįstama diskrecija yra sudėtinė Sąjungos teisės aktų leidėjo sukurtos valstybės narės, atsakingos už pateikto tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, nustatymo sistemos (toliau – Dublino sistema) dalis. Taigi valstybė narė, kuri naudojasi šia diskrecija, įgyvendina Sąjungos teisę, kaip tai suprantama pagal Chartijos 51 straipsnio 1 dalį (žr. 2011 m. gruodžio 21 d. Sprendimo *N. S. ir kt.*, C-411/10 ir C-493/10, EU:C:2011:865, 64–68 punktus). Tad taikyti reglamento „Dublinas III“ 17 straipsnio 1 dalyje numatytą diskrecinę išlygą tikrai reiškia aiškinti Sąjungos teisę, kaip tai suprantama pagal SESV 267 straipsnį.

54 Remiantis tuo, kas išdėstyta, į pirmąjį klausimą reikia atsakyti, jog reglamento „Dublinas III“ 17 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad klausimas, ar valstybė narė turi taikyti šioje nuostatoje įtvirtintą diskrecinę išlygą, nėra vien nacionalinės teisės klausimas, todėl atsakymas į jį nepriklauso nuo šios valstybės narės Konstitucinio Teismo pateikiamo išaiškinimo; tai yra Sąjungos teisės aiškinimo klausimas, kaip tai suprantama pagal SESV 267 straipsnį.

Dėl antrojo–ketvirtojo prejudicinių klausimų

55 Antruoju–ketvirtuoju klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Chartijos 4 straipsnį reikia aiškinti taip, kad prieglobsčio prašytojo perdavimas pripažintinas nežmonišku ir žeminančiu elgesiu tokiomis aplinkybėmis, kai itin sunkios fizinės ar psichinės būklės prieglobsčio prašytojo perdavimas galėtų sukelti tikrą ir pagrįstą pavojų, kad žymiai ir negrįžtamai pablogės suinteresuotojo asmens sveikatos būklė. Teigiamo atsakymo atveju, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla klausimas, ar susijusi valstybė narė turi taikyti diskrecinę išlygą, numatytą minėto reglamento 17 straipsnio 1 dalyje, ir pati nagrinėti aptariamą prieglobsčio prašymą.

56 Pirmiausia reikia priminti, kad pagal reglamento „Dublinas III“ 3 straipsnio 1 dalį bet kurios iš valstybių narių teritorijoje tarptautinės apsaugos prašančio trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės prašymą iš principo nagrinėja viena valstybė narė, būtent ta, kuri yra atsakinga pagal šio reglamento III skyriuje nustatytus kriterijus.

57 Kaip matyti iš minėto reglamento 4 ir 5 konstatuojamųjų dalių, Dublino sistema, kuri nustatyta šiuo reglamentu, siekiama padėti greitai nustatyti atsakingą valstybę narę, kad būtų galima garantuoti veiksmingą galimybę pradėti tarptautinės apsaugos suteikimo procedūras ir netrukdyti siekiui greitai nagrinėti tarptautinės apsaugos prašymų.

58 Šiomis aplinkybėmis valstybė narė, kuriai buvo pateiktas prieglobsčio prašymas, privalo vykdyti to paties reglamento VI skyriuje numatytą procedūrą ir nustatyti už to prašymo nagrinėjimą atsakingą valstybę narę, kreiptis į šią valstybę narę, kad ji perimtų aptariamą prašytoją savo žinion, ir, jei ši sutinka, perduoti šį asmenį šiai valstybei narei.

59 Taip pat pažymėtina, kad iš nusistovėjusios Teisingumo Teismo jurisprudencijos matyti, jog Sąjungos antrinės teisės taisyklės, įskaitant reglamento „Dublinas III“ nuostatas, turi būti aiškinamos ir taikomos taip, kad būtų užtikrinamos Chartijos saugomos pagrindinės teisės (pagal analogiją su reglamentu „Dublinas II“ žr. 2011 m. gruodžio 21 d. Sprendimo *N. S. ir kt.*, C-411/10 ir C-493/10, EU:C:2011:865, 77 ir 99 punktus). Chartijos 4 straipsnyje numatytas nežmoniško ar žeminančio elgesio arba baudimo uždraudimas, kaip absoliutus draudimas, yra labai svarbus, nes jis glaudžiai susijęs su jos 1 straipsnyje nurodytu žmogaus orumo gerbimu (šiuo klausimu žr. 2016 m. balandžio 5 d. Sprendimo *Aranyosi ir Căldăraru*, C-404/15 ir C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, 85 ir 86 punktus).

60 2011 m. gruodžio 21 d. Sprendime *N. S. ir kt.* (C-411/10 ir C-493/10, EU:C:2011:865, 86–94 ir 106 punktai) Teisingumo Teismas pabrėžė, kad tam tikromis aplinkybėmis prieglobsčio prašytojų perdavimas pagal Dublino sistemą gali būti nesuderinamas su Chartijos 4 straipsnyje numatyto draudimu. Taigi jis nusprendė, kad prieglobsčio prašytojui yra reali nežmoniško ar žeminančio elgesio rizika, kaip ji suprantama pagal šį straipsnį, tuo atveju, kai jis perduodamas valstybei narei, dėl kurios pagrįsta būtų manyti, kad joje yra prieglobsčio procedūros ir prašytojų priėmimo sąlygų sisteminių trūkumų. Todėl, vadovaujantis minėtame straipsnyje numatyto draudimu, pagal Dublino sistemą valstybės narės privalo neperduoti prieglobsčio prašytojo valstybei narei, kai jos negali nežinoti apie tokių trūkumų joje buvimą.

- 61 Iš reglamento „Dublinas III“ 9 konstatuojamosios dalies matyti, kad Sąjungos teisės aktų leidėjas atsižvelgė į Dublino sistemos poveikį prieglobsčio prašytojų pagrindinėms teisėms. Be to, iš jo matyti, kad Sąjungos teisės aktų leidėjas, priimdamas šį reglamentą, siekė, pasirėmęs sukaupta patirtimi, atlikti ne tik būtinus Dublino sistemos veiksmingumo, bet ir pagal tą sistemą prašytojams suteiktos apsaugos patobulinimus.
- 62 Taigi Teisingumo Teismas jau pripažino, kad prieglobsčio prašytojams suteikiamų teisių klausimu reglamentas „Dublinas III“ iš esmės skiriasi nuo reglamento „Dublinas II“ keliais aspektais (šiuo klausimu žr. 2016 m. birželio 7 d. Sprendimo *Ghezelbash*, C-63/15, EU:C:2016:409, 34 punktą).
- 63 Dėl pagrindinių teisių, įtvirtintų ir reglamento „Dublinas III“ 3 straipsnio 2 dalyje, ir pripažįstamų jiems pagal priėmus 60 punkte minėtą Sprendimą *N. S. ir kt.* (C-411/10 ir C-493/10, EU:C:2011:865) suformuotą jurisprudenciją, pažymėtina, kad Sąjungos teisės aktų leidėjas minėto reglamento 32 ir 39 konstatuojamosiose dalyse pabrėžė, jog jį taikydamos valstybės narės yra saistomos Europos žmogaus teisių teismo jurisprudencijos ir Chartijos 4 straipsnio.
- 64 Konkrečiai dėl sprendimų perduoti tarptautinės apsaugos prašytojus pažymėtina, kad Sąjungos teisės aktų leidėjas įteisino garantijas, pirma, reglamento „Dublinas III“ 27 straipsnyje, be kita ko, pripažinęs susijusiam prieglobsčio prašytojui teisę į veiksmingą teisminę teisės gynimo priemonę dėl sprendimo jį perduoti, kuri apima su juo susijusias tiek faktines, tiek teises aplinkybes. Antra, minėto reglamento 29 straipsnyje jis daug išsamiau nei reglamente „Dublinas II“ numatė šio perdavimo sąlygas.
- 65 Remiantis tuo, kas išdėstyta, darytina išvada, kad prieglobsčio prašytojas gali būti perduodamas pagal reglamento „Dublinas III“ procedūras tik užtikrinus sąlygas, kad suinteresuotajam asmeniui dėl šio perdavimo nebus realios grėsmės patirti nežmonišką ar žeminantį elgesį, kaip tai suprantama pagal Chartijos 4 straipsnį.
- 66 Šiuo klausimu pažymėtina, kad negalima iš anksto atmesti galimybių, jog, turint omenyje itin sunkią prieglobsčio prašytojo sveikatos būklę, dėl jo perdavimo pagal reglamentą „Dublinas III“ jam galėtų kilti tokia grėsmė.
- 67 Iš tikrųjų, reikia priminti, kad Chartijos 4 straipsnyje numatytas nežmoniško ar žeminančio elgesio draudimas atitinka draudimą, įtvirtintą EŽTK 3 straipsnyje, todėl, vadovaujantis Chartijos 52 straipsnio 3 dalimi, jo esmė ir apimtis yra tokie patys kaip pagal šią konvenciją.
- 68 Kaip matyti iš Europos žmogaus teisių teismo jurisprudencijos, susijusios su EŽTK 3 straipsniu, į kurią turi būti atsižvelgta aiškinant Chartijos 4 straipsnį (šiuo klausimu žr. 2011 m. gruodžio 21 d. Sprendimo *N. S. ir kt.*, C-411/10 ir C-493/10, EU:C:2011:865, 87–91 punktus), natūraliai atsiradusios ligos sukelta fizinė arba psichinė kančia gali patekti į EŽTK 3 straipsnio taikymo sritį, jeigu ji padidėja arba gali padidėti dėl elgesio, susijusio su sulaikymo, išsiuntimo sąlygomis ar kitomis priemonėmis, už kurių atsakingomis gali būti pripažįstamos valdžios institucijos, su sąlyga, kad jo sukelta kančia bus bent jau tokia, kokios reikalaujama, kad būtų galima taikyti EŽTK 3 straipsnį (šiuo klausimu žr. 2016 m. gruodžio 13 d. EŽTT sprendimo *Paposhvili prieš Belgiją*, CE:ECHR:2016:1213JUD004173810, 174 ir 175 punktus).
- 69 Atsižvelgiant į Chartijos 4 straipsnio bendrą absoliutų pobūdį, šie principiniai argumentai taip pat reikšmingi ir kalbant apie Dublino sistemą.
- 70 Šiuo atžvilgiu kalbant apie priėmimo sąlygas ir sveikatos paslaugas, kurias galima gauti atsakingoje valstybėje narėje, reikia pabrėžti, kad pagal Priėmimo direktyvą įpareigotos valstybės narės, tarp kurių ir Kroatijos Respublika, pagal šios direktyvos 17–19 straipsnius privalo ir per procedūrą pagal reglamentą „Dublinas III“ suteikti prieglobsčio prašytojams konkrečiai reikalingą sveikatos priežiūrą ir medicinos pagalbą, į kurią įeina bent jau būtinoji medicinos pagalba ir būtiniausias ligų ir sunkių psichikos sutrikimų gydymas. Šiomis aplinkybėmis atsižvelgiant į valstybių narių tarpusavio

pasitikėjimą galima daryti tvirtą prielaidą, kad prieglobsčio prašytojams valstybėse narėse bus suteiktos tinkamos gydymo paslaugos (pagal analogiją žr. 2011 m. gruodžio 21 d. Sprendimo *N. S. ir kt.*, C-411/10 ir C-493/10, EU:C:2011:865, 78, 80 ir 100–105 punktus).

- 71 Nagrinėjamu atveju nei sprendime dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą, nei bylos medžiagoje nenurodyta, kad yra pagrįstų priežasčių manyti, jog prieglobsčio procedūra ir prašytojų priėmimo sąlygos Kroatijos Respublikoje turi sisteminių trūkumų, pirmiausia susijusių su sveikatos paslaugomis; beje, to nenurodo ir pareiškėjai pagrindinėje byloje. Priešingai, iš minėto sprendimo matyti, kad ši valstybė narė atidarė apgyvendinimo centrą Kutinos mieste, skirtą pažeidžiamiesiems prašytojams, kuriame prašytojai turi galimybę nemokamai pasinaudoti gydytojo teikiama medicinos priežiūra arba skubos atveju kreiptis į vietos ligoninę arba, jei reikia, į Zagrebo ligoninę. Be to, Slovėnijos valdžios institucijos gavo Kroatijos valdžios institucijų patikinimą, jog pareiškėjams pagrindinėje byloje bus užtikrintos būtinosios gydymo paslaugos.
- 72 Be to, nors gali nutikti taip, kad tam tikrų sunkių specifinių susirgimų tinkamo gydymo paslaugos prieinamos tik tam tikrose valstybėse narėse (pagal analogiją žr. 2014 m. birželio 5 d. Sprendimo *I*, C-255/13, EU:C:2014:1291, 56 ir 57 punktus), tačiau pareiškėjai pagrindinėje byloje neteigė, kad taip yra jų atveju.
- 73 Vis dėlto negalima atmesti galimybės, kad itin sunkios sveikatos būklės prieglobsčio prašytojo perdavimas savaime galėtų suinteresuotajam asmeniui kelti realią nežmoniško ar žeminančio elgesio, kaip tai suprantama pagal Chartijos 4 straipsnį, grėsmę, taip galėtų būti neatsižvelgiant į priėmimo ir paslaugų kokybę už prieglobsčio prašymo nagrinėjimą atsakingoje valstybėje narėje.
- 74 Pagal šią sistemą konstatuotina, kad tokiomis aplinkybėmis, kai itin sunkios fizinės ar psichinės būklės prieglobsčio prašytojo perdavimas galėtų sukelti tikrą ir pagrįstą pavojų, kad žymiai ir negrįžtamai pablogės suinteresuotojo asmens sveikatos būklė, prieglobsčio prašytojo perdavimas pripažintinas nežmonišku ir žeminančiu elgesiu, kaip tai suprantama pagal minėtą straipsnį.
- 75 Todėl, kai prieglobsčio prašytojas, pasinaudojęs pagal reglamento „Dublinas III“ 27 straipsnį užtikrinama veiksminga teisių gynimo priemone, pateikia įrodymus, kaip antai dėl jo parengtas gydytojų pažymas, patvirtinančias itin sunkią jo sveikatos būklę ir tai, kad jį perdavus jo sveikatos būklė galėtų dar žymiai ir negrįžtamai pablogėti, susijusios valstybės narės institucijos, įskaitant ir jos teismus, negali nekreipti dėmesio į šiuos įrodymus. Atvirkščiai, priimdamos sprendimą dėl suinteresuotojo asmens perdavimo arba teismo atveju dėl sprendimo perduoti asmenį teisėtumo, jos privalo įvertinti tokių pasekmių atsiradimo riziką, jeigu vykdant šį sprendimą galėtų būti konstatuotas nežmoniškas arba žeminantis elgesys su tokiu asmeniu (pagal analogiją žr. 2016 m. balandžio 5 d. Sprendimo *Aranyosi ir Căldăraru*, C-404/15 ir C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, 88 punktą).
- 76 Todėl šios institucijos turi išsiaiškinti visas dideles abejones dėl perdavimo poveikio suinteresuotojo asmens sveikatos būklei. Šiuo atžvilgiu, konkrečiai kalbant apie psichinio pobūdžio susirgimą, negalima apsiriboti vien dėl susijusio asmens fizinio vežimo iš vienos valstybės narės į kitą atsirasiančiomis pasekmėmis, bet reikia atsižvelgti į visas dideles ir nepataisomas pasekmes, kurių gali atsirasti dėl šio perdavimo.
- 77 Pagal šią sistemą susijusios valstybės narės institucijos turi patikrinti, ar galima imtis visų reglamente „Dublinas III“ numatytų atsargumo priemonių, kad perdavimo sąlygos būtų tinkamos, pakankamos ir leistų apsaugoti šio asmens sveikatos būklę, ir prireikus jas įgyvendinti.
- 78 Iš tikrųjų, iš Europos žmogaus teisių teismo jurisprudencijos matyti, kad iš principo pagal EŽTK 3 straipsnį Susitariančioji Valstybė neįpareigojama neišsiųsti ar negrąžinti asmens, jeigu šis gali keliauti, su sąlyga, kad būtų imtasi būtinų priemonių, tinkamų ir pritaikytų jo būsenai (šiuo klausimu

žr. 2006 m. liepos 4 d. EŽTT sprendimo *Karim prieš Švediją*, CE:ECHR:2006:0704DEC002417105, 2 punktą ir 2013 m. balandžio 30 d. EŽTT sprendimo *Kochieva ir kt. prieš Švediją*, CE:ECHR:2013:0430DEC007520312, 35 punktą).

- 79 Konkrečiau dėl aplinkybių, kai dėl psichinių problemų prieglobsčio prašytojui gali pasireikšti polinkis į savižudybę, Europos žmogaus teisių teismas kelis kartus nusprendė, kad tai, jog asmuo, kurį nurodyta išsiųsti ar grąžinti, grasina nusižudyti, neįpareigoja Susitariančiosios Valstybės nevykdyti priemonės, kurią ji ruošiasi priimti, jeigu ji imasi konkrečių prevencinių priemonių (šiuo klausimu žr. 2004 m. spalio 7 d. EŽTT sprendimo *Dragan ir kt. prieš Vokietiją*, CE:ECHR:2004:1007DEC003374303 1 punktą; 2006 m. liepos 4 d. EŽTT sprendimo *Karim prieš Švediją*, CE:ECHR:2006:0704DEC002417105, 2 punktą ir 2013 m. balandžio 30 d. EŽTT sprendimo *Kochieva ir kt. prieš Švediją*, CE:ECHR:2013:0430DEC007520312, 34 punktą).
- 80 Dėl šių prevencinių priemonių pažymėtina, kad perdavimą įgyvendinanti valstybė narė gali bendradarbiauti su atsakinga valstybe nare, kaip numatyta Įgyvendinimo reglamento 8 straipsnyje, kad užtikrintų, jog susijęs prieglobsčio prašytojas gaus visas sveikatos priežiūros paslaugas perdavimo metu ir po perdavimo.
- 81 Šiuo atžvilgiu perdavimą vykdanči valstybė narė turi taip sugebėti organizuoti perdavimą, kad, siekiant užkirsti kelią prieglobsčio prašytojo sveikatos būklės pablogėjimui arba smurto prieš save ar kitus asmenis naudojimui, gabenamą prieglobsčio prašytoją lydėtų tinkamas medikas, turintis reikalingą įrangą, išteklių ir vaistų.
- 82 Ši valstybė narė taip pat turi užtikrinti, kad susijusio prieglobsčio prašytojo sveikata bus pasirūpinta jam atvykus į atsakingą valstybę narę. Šiuo klausimu reikia priminti, kad pagal reglamento „Dublinas III“ 31 ir 32 straipsnius perduodančiai valstybei narei nustatyta pareiga pranešti atsakingai valstybei narei informaciją apie prieglobsčio prašytojo sveikatos būklę, kurią žinodama ši valstybė narė galėtų jam suteikti būtinąją sveikatos priežiūrą, kurios gali prireikti, kad būtų apsaugoti jo gyvybiniai poreikiai.
- 83 Siekiant informuoti atsakingą valstybę narę apie tai, kad susijusiam prieglobsčio prašytojui atvykus į šią valstybę narę bus reikalinga medicininė priežiūra ir sveikatos paslaugos, taip pat pateikti visą reikšmingą informaciją apie jo susirgimą ir ateityje reikalingas sveikatos paslaugas, gali būti panaudota Įgyvendinimo reglamento VI priede pateikta standartinė forma ir šio reglamento IX priede esanti bendra keitimosi sveikatos duomenimis forma. Tokiu atveju ši informacija turi būti perduota per pagrįstą laikotarpį iki perdavimo, kad atsakinga valstybė narė turėtų pakankamai laiko imtis reikiamų priemonių. Perduodančioji valstybė narė taip pat gali gauti iš atsakingos valstybės narės patvirtinimą, kad būtina priežiūra bus užtikrinta tik atvykus prašytojui.
- 84 Jeigu kompetentingas teismas konstatuoja, kad šių prevencinių priemonių pakanka tam, kad perduodant susijusį prieglobsčio prašytoją būtų užkirstas kelias bet kokiam realiam nežmoniško ar žeminančio elgesio pavojui, šis teismas turi imtis reikalingų priemonių, kad iki suinteresuotojo asmens perdavimo įsitikintų, jog prašančiosios valstybės narės institucijos jas įgyvendins. Jei reikia, iki perdavimo sveikatos būklė turi būti įvertinta iš naujo.
- 85 O jeigu dėl itin sunkaus susijusio prieglobsčio prašytojo susirgimo minėtų prevencinių priemonių nepakaktų tam, kad būtų galima užtikrinti, kad jo perdavimas nesukeltų realaus pavojaus, kad žymiai ir negrįžtamai pablogės jo sveikatos būklė, susijusios valstybės narės institucijos privalo sustabdyti šio asmens perdavimą tol, kol jo būklė vėl bus tokia, kad būtų galima jį perduoti.
- 86 Šiuo klausimu primintina, kad pagal reglamento „Dublinas III“ 29 straipsnio 1 dalį prašytojas perduodamas iš prašančiosios valstybės narės atsakingai valstybei narei, kai tai „praktiškai įmanoma“. Kaip matyti iš Įgyvendinimo reglamento 9 straipsnio, prieglobsčio prašytojo sveikatos būklė būtent pripažįstama perdavimo atidėjimą pateisinančia „objektyvi[a] priežastim[i]“.

- 87 Jei dėl susijusio prieglobsčio prašytojo sveikatos būklės jo nebūtų galima perduoti, pagal šią nuostatą prašančioji valstybė turi nedelsdama pranešti atsakingai valstybei narei apie dėl šio prašytojo sveikatos būklės atidedamą perdavimą.
- 88 Prireikus, jeigu prašančioji valstybė narė konstatuotų, kad susijusio prieglobsčio prašytojo sveikatos būklė greitai nepagerės arba kad ilgam sustabdžius procedūrą kiltų grėsmė, kad suinteresuotojo asmens sveikatos būklė pablogės, ji galėtų pasinaudoti reglamento „Dublinas III“ 17 straipsnio 1 dalyje numatyta diskrecine išlyga ir pati išnagrinėti jo prieglobsčio prašymą (šiuo klausimu žr. 2013 m. gegužės 30 d. Sprendimo *Halaf*, C-528/11, EU:C:2013:342, 38 punktą). Tačiau tai nereiškia, kad minėta nuostata, atsižvelgiant į Chartijos 4 straipsnį, turi būti aiškinama kaip įpareigojanti šią valstybę narę taikyti minėtą išlygą tokioje situacijoje, kaip susiklostė pagrindinėje byloje.
- 89 Bet kuriuo atveju, jeigu dėl susijusio prieglobsčio prašytojo sveikatos būklės prašančioji valstybė narė negalėtų jo perduoti iki reglamento „Dublinas III“ 29 straipsnio 1 dalyje numatyto šešių mėnesių termino pabaigos, atsakinga valstybė narė būtų atleista nuo pareigos priimti suinteresuotąjį asmenį savo žinion, ir ši atsakomybė pereitų pirmajai valstybei narei, vadovaujantis šio straipsnio 2 dalimi.
- 90 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas privalo patikrinti pagrindinėje byloje, ar C. K. sveikatos būklė yra tokia sunki, kad kyla pagrįstų abejonių, jog ją perdavus atsirastų realus nežmoniško ir žeminančio elgesio, kaip jis suprantamas pagal Chartijos 4 straipsnį, pavojus. Jei taip, jis turi išsklaidyti šias abejones ir įsitikinti, kad iki C. K. perdavimo bus imtasi šio sprendimo 81–83 punktuose numatytų prevencinių priemonių arba, jei reikia, kad šio asmens perdavimas bus sustabdytas tol, kol jos būklė vėl bus tokia, kad būtų galima ją perduoti.
- 91 Šiomis aplinkybėmis pažymėtina, kad Komisijos argumentas, jog iš reglamento „Dublinas III“ 3 straipsnio 2 dalies matyti, kad tik sisteminiai trūkumai atsakingoje valstybėje narėje gali daryti poveikį pareigai perduoti prieglobsčio prašytoją šiai valstybei narei, nepagrįstas.
- 92 Iš tikrųjų, iš šios nuostatos formuluotės visiškai nematyti, kad Sąjungos teisės aktų leidėjas ketino reglamentuoti ne tik sisteminių trūkumų aplinkybę, dėl kurios užkertamas kelias perduoti prieglobsčio prašytojus tam tikrai valstybei narei, bet ir kitas aplinkybes. Todėl minėtos nuostatos negalima aiškinti kaip neleidžiančios, kad su realiu ir pagrįstu nežmoniško ar žeminančio elgesio, kaip jis suprantamas pagal Chartijos 4 straipsnį, pavojumi susijusios aplinkybės galėtų paveikti konkretaus prieglobsčio prašytojo perdavimą tokiomis išimtinėmis aplinkybėmis, kaip nagrinėjamos šioje byloje.
- 93 Be to, taip aiškinti reglamento „Dublinas III“ 3 straipsnio 2 dalį, pirma, būtų nesuderinama su bendru Chartijos 4 straipsnio, draudžiančio visų formų nežmonišką ar žeminantį elgesį, pobūdžiu. Antra, su šio draudimo absoliučiu pobūdžiu būtų akivaizdžiai nesuderinama tai, kad valstybės narės galėtų neatsižvelgti į prieglobsčio prašytojui poveikį darantį realų ir pagrįstą nežmoniško ir žeminančio elgesio pavojų dėl tos priežasties, kad jis kyla ne dėl sisteminių trūkumų atsakingoje valstybėje narėje.
- 94 Be to, šioje byloje pateikiamas Chartijos 4 straipsnio aiškinimas nepaneigia pateikto 2013 m. gruodžio 10 d. Sprendime *Abdullahi* (C-394/12, EU:C:2013:813, 60 punktas), kuriame Teisingumo Teismas dėl reglamento „Dublinas II“ nusprendė, kad tokiomis aplinkybėmis, kaip susiklostė pagrindinėje byloje, kurioje buvo priimtas šis sprendimas, prieglobsčio prašytojas gali ginčyti jo perdavimą tik remdamasis sisteminiais trūkumais atsakingoje valstybėje narėje. Iš tiesų konstatuotina aplinkybė, kad, kaip buvo priminta šio sprendimo 62 punkte, Teisingumo Teismas nusprendė, jog prieglobsčio prašytojams suteikiamų teisių klausimu reglamentas „Dublinas III“ iš esmės skiriasi nuo reglamento „Dublinas II“ keliais aspektais, be to, reikia priminti, kad tas sprendimas buvo priimtas byloje, susijusioje su piliečiu, kuris Teisingumo Teisme nesirėmė konkrečia aplinkybe, jog jį perdavus būtų savaime pažeistas Chartijos 4 straipsnis. Vadinas, Teisingumo Teismas tik priminė savo ankstesnį 2011 m. gruodžio 21 d. Sprendimą *N. S. ir kt.* (C-411/10 ir C-493/10, EU:C:2011:865), susijusį su galimybės perduoti visus prieglobsčio prašytojus valstybei narei, kurioje sistemingai pažeidžiama prieglobsčio procedūra ir nesilaikoma prieglobsčio prašytojų priėmimo sąlygų, nebuvimu.

- 95 Galiausiai, minėtas aiškinimas visiškai atitinka tarpusavio pasitikėjimo principą, nes juo ne tik nedaroma poveikio prielaidai dėl pagrindinių teisių gerbimo kiekvienoje valstybėje narėje, bet ir užtikrinama, kad valstybės narės tinkamai atsižvelgtų į šiame sprendime nagrinėjamas išimtinės aplinkybės. Jeigu valstybė narė vis dėlto perduotų prieglobsčio prašytoją tokiomis aplinkybėmis, toks nežmoniškas ar žeminantis elgesys nei tiesiogiai, nei netiesiogiai nebūtų priskirtinas atsakingai valstybei narei – jis būtų priskirtinas tik pirmajai valstybei narei.
- 96 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į antrąjį–ketvirtąjį klausimus reikia atsakyti taip, kad Chartijos 4 straipsnis turi būti aiškinamas taip:
- net ir nesant pagrįstų priežasčių manyti, kad už prieglobsčio prašymo nagrinėjimą atsakingoje valstybėje narėje yra sisteminių trūkumų, prieglobsčio prašytojas gali būti perduodamas pagal reglamento „Dublinas III“ procedūras tik užtikrinus sąlygas, kad prašytojui dėl šio perdavimo nekils realios ir pagrįstos grėsmės patirti nežmonišką ar žeminantį elgesį, kaip tai suprantama pagal šį straipsnį,
 - prieglobsčio prašytojo perdavimas pripažintinas nežmonišku ir žeminančiu elgesiu, kaip tai suprantama pagal minėtą straipsnį, tokiomis aplinkybėmis, kai itin sunkios fizinės ar psichinės būklės prieglobsčio prašytojo perdavimas galėtų sukelti tikrą ir pagrįstą pavojų, kad žymiai ir negrįžtamai pablogės suinteresuotojo asmens sveikatos būklė,
 - perduodančios valstybės narės institucijos ir prireikus jos teismai turi išsiaiškinti visas dideles abejones dėl perdavimo poveikio suinteresuotojo asmens sveikatos būklei ir imtis visų reikalingų atsargumo priemonių, kad perdavimo sąlygos būtų tinkamos ir pakankamos, atsižvelgiant į šio asmens sveikatos būklę. Jeigu dėl itin sunkaus susijusio prieglobsčio prašytojo susirgimo minėtų atsargumo priemonių nepakaktų tam, kad būtų galima užtikrinti, kad jo perdavimas nesukeltų realaus pavojaus, kad žymiai ir negrįžtamai pablogės jo sveikatos būklė, susijusios valstybės narės institucijos privalo sustabdyti šio asmens perdavimą tol, kol jo būklė vėl bus tokia, kad būtų galima jį perduoti,
 - prireikus, jeigu prašančioji valstybė narė konstatuotų, kad susijusio prieglobsčio prašytojo sveikatos būklė greitai nepagerės arba kad ilgai sustabdžius procedūrą kiltų grėsmė, kad suinteresuotojo asmens sveikatos būklė pablogės, ji galėtų pasinaudoti reglamento „Dublinas III“ 17 straipsnio 1 dalyje numatyta diskrecine išlyga ir pati išnagrinėti jo prieglobsčio prašymą.
- 97 Šio reglamento 17 straipsnio 1 dalis, atsižvelgiant į Chartijos 4 straipsnį, negali būti aiškinama kaip įpareigojanti šią valstybę narę taikyti minėtą išlygą tokiomis aplinkybėmis, kaip susiklostė pagrindinėje byloje.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 98 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (penktoji kolegija) nusprendžia:

- 1. 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 604/2013, kuriuo išdėstomi valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės vienoje iš valstybių narių pateikto tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijai ir mechanizmai, 17 straipsnio 1 dalį reikia aiškinti taip, kad klausimas, ar valstybė narė turi taikyti šioje nuostatoje įtvirtintą diskrecinę išlygą, nėra vien nacionalinės teisės**

klausimas, todėl atsakymas į jį nepriklauso nuo šios valstybės narės Konstitucinio Teismo pateikiamo išaiškinimo; tai yra Sąjungos teisės aiškinimo klausimas, kaip tai suprantama pagal SESV 267 straipsnį.

2. Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 4 straipsnis turi būti aiškinamas taip:

- net ir nesant pagrįstų priežasčių manyti, kad už prieglobsčio prašymo nagrinėjimą atsakingoje valstybėje narėje yra sisteminių trūkumų, prieglobsčio prašytojas gali būti perduodamas pagal Reglamento Nr. 604/2013 procedūras tik užtikrinus sąlygas, kad prašytojui dėl šio perdavimo nekils realios ir pagrįstos grėsmės patirti nežmonišką ar žeminantį elgesį, kaip tai suprantama pagal šį straipsnį,
- prieglobsčio prašytojo perdavimas pripažintinas nežmonišku ir žeminančiu elgesiu, kaip tai suprantama pagal minėtą straipsnį, tokiomis aplinkybėmis, kai itin sunkios fizinės ar psichinės būklės prieglobsčio prašytojo perdavimas galėtų sukelti tikrą ir pagrįstą pavojų, kad žymiai ir negrįžtamai pablogės suinteresuotojo asmens sveikatos būklė,
- perduodančios valstybės narės institucijos ir prireikus jos teismai turi išsiaiškinti visas dideles abejones dėl perdavimo poveikio suinteresuotojo asmens sveikatos būklei ir imtis visų reikalingų atsargumo priemonių, kad perdavimo sąlygos būtų tinkamos ir pakankamos, atsižvelgiant į šio asmens sveikatos būklę. Jeigu dėl itin sunkaus susijusio prieglobsčio prašytojo susirgimo minėtų atsargumo priemonių nepakaktų tam, kad būtų galima užtikrinti, kad jo perdavimas nesukeltų realaus pavojaus, kad žymiai ir negrįžtamai pablogės jo sveikatos būklė, susijusios valstybės narės institucijos privalo sustabdyti šio asmens perdavimą tol, kol jo būklė vėl bus tokia, kad būtų galima jį perduoti,
- prireikus, jeigu prašančioji valstybė narė konstatuotų, kad susijusio prieglobsčio prašytojo sveikatos būklė greitai nepagerės arba kad ilgam sustabdžius procedūrą kiltų grėsmė, kad suinteresuotojo asmens sveikatos būklė pablogės, ji galėtų pasinaudoti Reglamento Nr. 604/2013 17 straipsnio 1 dalyje numatyta diskrecine išlyga ir pati išnagrinėti jo prieglobsčio prašymą.

Reglamento Nr. 604/2013 17 straipsnio 1 dalis, atsižvelgiant į Europos Sąjungos žmogaus teisių chartijos 4 straipsnį, negali būti aiškinama kaip įpareigojanti šią valstybę narę taikyti minėtą išlygą tokiomis aplinkybėmis, kaip susiklostė pagrindinėje byloje.

Parašai.